

Swedish abstract

Abstract på svenska

Avhandlingens övergripande syfte är att undersöka dominerande diskurser som opererar i förändringen av högre utbildning med fokus på språkpolicyfrågor. Detta har studerats på nationell nivå genom att analysera rapporter och propositioner och på institutionell nivå genom att analysera lärosätens språkpolicy. Sverige används som exempel för att göra detta. Forskningsfrågorna rör språkideal och språkfärdigheter.

Analysen visar att tre olika diskurssträngar bestående av ekonomisk/marknads-, inkluderings- och framgångsdiskurser opererar. De är ofta sammanflätade med varandra i diskursiva knutar när de konstruerar vilka språk och hur språk värderas samt vilken sorts språkfärdigheter som akademiker och studenter förväntas ha. Ett övergripande resultat antyder att ekonomiska orsaker och marknadsvärden har blivit alltmer framträdande i konstruktioner och förståelse av 'språk' och att deltagande och framgång definieras utifrån ekonomi och marknad.

Resultaten visar att det huvudsakligen är svenska och engelska, i form av parallella språk, som konstrueras och förstås som språkideal. Svenska, som nationellt språk, konstrueras som nödvändigt utifrån skyddande och demokratiska grunder. Akademiker konstrueras som beskyddare av svensk vetenskaplig terminologi och som lärare i svenskt vetenskapsspråk. Engelska, identifierat som det internationella språket, konstrueras för närvarande som nödvändigt, eller oundvikligt, utifrån intressen som en liberaliserad forsknings- och utbildningsmarknad har. Emellertid antyder resultaten att det för engelskans del skett en förändring sedan 1970-talet då språket konstruerades som viktigt av solidaritetsskäl och för världsansvar. Engelska som självklart och naturligt främmande språk i Sverige konstrueras utifrån professionella, rationella och inkluderande grunder.

Flerspråkighet, utöver svensk-engelsk tvåspråkighet, värderas inte i högre utbildning på 2000-talet. Inte heller minoritets- eller invandrarpråk värderas i relation till högre utbildning. Istället för att erkänna flerspråkiga studenters och akademikers potentiella språkrepertoar indikerar resultaten snarare bristperspektiv. Transnationella studenter och akademiker konstrueras och förstås som engelskspråkiga, och enbart som engelskspråkiga. Engelskspråkiga studenter konstrueras som viktiga för lärosätena. Marknadsvärden och marknadskrafter konstruerar engelskspråkiga studenter som framgångsrika, men också lärosäten som framgångsrika genom dessa studenter.

Konstruktioner av språkideal och språkfärdighet i lärosätenas språkpolicy är interdiskursivt kopplade till den nationella nivån. I ett svensk-engelskt parallell-

språkigt ideal konstrueras svenska som huvudsakligt och engelska som mer relevant allteftersom utbildningsnivån ökar. Idéer om studenters språkutveckling och akademiker som språklärare råder. Det svenska språkidealet är i hög utsträckning konstruerat i relation till klarspråk. Språk håller på att kommodifieras i och med att det konstrueras och förstås som något tekniskt, som ett objekt eller instrument eller som ett värde utanför människor.

Studiens resultat och dess implikationer diskuteras i relation till pedagogiskt arbete.